

ბელია ზოგ წევრს ამ წელს საწევრო ხედრით ფული არ შეეკრათ და ამის გამო არ მიიღოს მონაწილეობა, რადგანაც წარსულ კრებაზედ საზოგადო ყროლიანად გადაწყვიტა, ხმის უფლებამ არ მიეცეს, ვისაც ამ უქანსაწევრის წლის საწევრო ხედრით არ შემოუტანიათ, მაგრამ ამასთან ისიც იყო განწყობილი, რომ წევრს უფლება მაშინვე აღედგინოს, რა წამსაც შემოიტანს საწევრო გარდასახადანაო. ამის გამო ყოველს წევრს ადვილად შეუძლია დღესაც კრებაში მონაწილეობა მიიღოს. აგრეთვე უნდა მოვიხსენიოთ ის გარემოება საწევრო გარდასახადის ვალის შესახებ, რომ კრებამ მინალო მმართველობას განესაზღვრა, რა დროსაც უნდა ითვლებოდეს საწევრო ფულის შემოკრების ფაქტი. როგორც შევიტყუთ, მმართველობის ვალუაქვეტა, ვადა ინანგარიშებოდა ინანგარიდან ინანგარიმდე. ამ გვარად ვისაც წელს საზოგადოებაში ხედრით გარდასახად შეუტანია, წევრობის ხმის უფლება აქვს დღესაც კრებაზედ. ამ ვალის განსაზღვრა საქმე იყო, რადგანაც ქაქამოდ არ იყო გამოკრეკული და ზოგი სექტემბრიდან სთვლიდა ამ ვალს, ზოგი ინანგარიდან.

* * * ბნმა ტფილისის პოლიციის ტერმა უკვე შეადგინა ცნობანი იმის შესახებ, თუ რამდენი კაცი გამხდარა ავად ტფილისის ხოლორით და რამდენი გარდაცვლილა თათის თავის განმავლობაში. პოლიციის პირველ განყოფილებაში (ვერსაზედ) იმის 11-დგან ოქტომბრის 8-მდე სულ 55 კაცი გახსნარა ავად, მათ შორის ხოლორით 33, მოკვდარა 29 კაცი და 4 მოჩინებდა. მეორე განყოფილებაში (მთაწმინდაში)—სულ 9 კაცი, ხუთი ხოლორით და ხუთივე გარდაცვლილი. მესამე განყოფილებაში (გარეთაუბანს)—25 კაცი, ხოლორით 16, 8 გარდ. და 8 მოჩინ. მეოთხე განყოფილებაში (სოლოლაკს)—5 კაცი, ხოლორით 4, 2 გარდ. და 2 მოჩინ. მეხუთე განყოფილებაში (ძველი ქალაქი)—50 კაცი, ხოლორით 41, გარდ. 32 და 9 მოჩინ. მეექვსე განყოფილებაში (ხარაუბი და ირთაქალაქი)—49 კაცი, ხოლორით 41, გარდ. 29 და 12 მოჩინ. მეშვიდე განყოფილებაში (ავლაბარში)—81, ხოლორით 74, გარდ. 43, მოჩინ. 31. მერვე განყოფილებაში (რეიქარულეროში)—51,

ერო ორის ავადმეძისა, ადმინისტრატორია „Collège de France“-ს; როგორც თითონვე ამბობს, უკუყარა და სის დედაცაა, რომელთა სიყვარულსაც იგი ძვირად ღირსებდა: თავის დასა, თავის ცოლსა და ქალიშვილს; დასასრულ, იგი ქონების მხრივ უზრუნველყოფილია, და უძრავს ქონებით-ი არა, რომელიც მერტად მატრიანლურია და ხელ-ფეხს უკუარავს ადამიანს, არამედ აქციებითა და ობლიგაციებით, ამ ჰაეროვან და უფრო მისის გემოვნის ქონებით, რადგან აქციათ თავისებური ოცნებები, და ძალიან მოხდენილი ოცნებები.

რენანს ქართველებს, მაგრამ ჰეგარაჟს ამას, და არც ყოველთვის იწუხებებს ეს სენი. დიდი მწუხარება გამოაიარა თავის სიკოცხლში, როდესაც გარდაცვლილა და ჰერეიტა, მაგრამ ბედმა ამ სიკვდილის ხილვასა და იმის საწინაღობისა და დიდის ხნის მოლოდინისაგან მიიქცა და ისინი, რადგან თითონაც ავადმყოფი იყო

ხოლორით—48, გარდ. 37, მოჩინი 11. მეცხრე განყოფილებაში (კუთაიში)—64, ხოლორით 58, გარდ. 40, და 18 მოჩინი. მეათე განყოფილებაში (კალონიასა და დიდუბეს)—75, ხოლორით—59, მოჩინ. 32, გარდ. 27. ტფილისის საპატრიარქოში — 19. გარდ. 8, მოჩინი 11. ამას გარდა, ტფილისის ახლო სოფლების გზებზედ აღვან ქალაქის ქსენონში ჩამოაყვანილი 11 ავადმყოფი, ხოლორითანი 10 ყოფილა, 6 გარდაცვლილა და 4 მოჩინი.

სულ ამ ხოლორობას ავად გამხდარა 494, ამაში cholera asiatica-თი 408, 271 კაცი გარდ. და 137 კაცი მოჩინებდა. მასასადამე 4 თათის განმავლობაში, სასაფლაოზედ სულ 275 ხოლორითანი დაუღმარებოდა. დარჩა ასამდე გათხრილი საფლაო, რომელსაც ამ დღემდე მიწით ავსებენ.

* * * 9 ოქტომბრის უკვე გააუქმეს ბორჯომის გზაზედ საფოსტო სადგურთან დაარსებული სადენი ფეკილი სადგური.

* * * ხუთშაბათს, 8 ოქტომბრის, სხობმა ჰქინდა სამოქალაქო სასწავლებლის კომიტეტს. კომიტეტმა სხობა შორის განსვენებულ გრაფ ლორის მელოქაჟის სტაჟენდიანტებად დაწინაა სტუდენტები: მოსკოვის უნივერსიტეტისა—ნ. ოტიანი და ხარკოვის უნივერსიტეტისა—თ. ივანოვი. ორივენი ტფილისის მკვლარნი არიან. ეს გარდაწყვეტილება კომიტეტისა ტფილისის ქალაქის სამქომ უნდა დაამტკიცოს.

* * * 10 ოქტომბრის, ნაშუადღევს, ტფილისის სადგურზედ მატარებელ ქვეშ ჩაივარდა მისერ გოგუშვილი, რომელსაც თვლებმა მარჯვენა ხელი მოსწყვიტა.

* * * რუსეთში დამშუტლთათვის ჩვენი რკინის გზის მოხელეთა მიერ შეწირული ფული სულ 15,800 მერსდგა.

* * * 10 ოქტომბრიდან ხოლორის მოსობის გამო რკინის გზის მოხელეთ ჩაიშავების უსასყიდლოდ ძღვევა მოესპოათ.

* * * ქალაქის მუშრანლი ბნი მალაშვილი, რომელიც ქ. ახალციხე

ამ დროს. ჰენრიტამ დასტოვა ესე თოფელი, როდესაც თავისი საქმე დაამთავრა, დასტოვა მაშინ, ოდეს სიქირო აღარ იყო მისათვის. მერე ვინ იცის, რატუნა სხვაზე ამ ამდენის ნიქით ავადილდებულ ადამიანის მიქათვის ისევე ძვირფასია, რამდენადც მისი სიკოცხლზე? ამასთან ამ სიკვდილმა დასამ ისეთი მშენებერი, ნაზი, ჰარმონიანი სავსე სიტყვები დააწერინა! ესეც ითქმის: თუ შერთათა, რომ ბედნიერება ხშირად გულ-უბრკილოთა ჯილდოა ხოლმე, მე შერთა, რომ დიდი გონება და ყოველივე ის, რაც ამას მოსდევს, ადამიანის ბედნიერებას უკონას ხელს არ შეუშლის. დიდი გონება მამაკაცისათვის იგივეა, რაც შესანიშნავი კლიამაზე დედაკაცისათვის. ქეშარიტად მშენებერი ქალი ყოველთვის სტკება თავისი მშენებრებით, ერთს უფროს ვერ დაიფიქროს, ყველას ავადმყოფზედ ტყობს, რომ მოეწონებოდა. ამ გარემოებათა შორის სიკოცხლედ ადვილად ასატანი, ანუ

ხეს იყო გავზანდილი ხოლორისთან საბრძოლველად, უკვე დაბრუნდა და თავისი თანადგებობის ასრულებას შეუდგა.

* * * დღეს, 10 ოქტომბრის, შემდეგი სანახაობა ენახათ: მიხეილის ქუჩაზედ ვიღაც სულით ავადმყოფი, რუსულად ჩაცმული, ღ კაპრდინი, მართილად ვარანკოვის ძველისკენ ასე 1 საათზედ და, ვინც ქალი, ან პატარა მოსწავლე შეხედებოდა, სახლში მიიპაოდა, დაუწყებდა ყვირობას და სტუქსავდა. ერთს მანდილოსანს გამოეკლა და უნდოდა დასწოდა. შეშინებულს ქალს გამოეჩინა ჩაქონება და დასწინდა შიშისაგან. პოლიციელმა არაფერით უწერაღლებს არ მოაქცია ასეთს უწყსოებას და პატარა შვირ-ქალების დაწოკებას: ეგ დიდი ხანი აგრეთა, პოლიციამაც იცის და ყველამაცაო, სიქეა გულგრილად პოლიციელმა და დიწყო არჩინად ბოლოს ცემი.

* * * ჩვენ შევიტყუთ, რომ 4 ოქტომბრის ტფილისიდან მცხეთისკენ მიმავალი გიორგი ჯორჯაძემ დაშინა ახნავი გაუძარცვიათ. მძარცველებს წაუღიათ: ვერცხლის საათი, ქამარი, ხანჯალი და თან ძალზედ უცემიათ მგზავრთათვის. ერთი მათგანი, რომელიც ჯორჯაძის საათი აღმოაჩინა, კიდევ დაუტერია ბოქალს ვახვიშვილს, შეუდგინა ოქმი და გადაუტია სასამართლოსათვის.

* * * ჩვენ გვატყობინებენ ქართლისადან ჩამოსულები, რომ დიდ ღობეებს სათავის ახლო-ახლო გარდა შევიხანდა, რომელიც ძლიერ ვრცელდება და ზარალს ძილვეს ხალხსაო. ცხინვალში კიდევ ამას წინადა ერთმა გერბულმა ჩხუბი უყო ცხინვალის მაქსახლისს და თვით გაუტება. მამახახლისის ცერბალითაო.

* * * კავკასიის საიმპერატორო საიმურნო საზოგადოებამ თავის უკანაქელს კრებაზედ გადასწვტო, სიქეთა შორის, რომ იშუამდგომლოს ჩიკაგოში რუსეთის განყოფილების გამართვისათვის პეტერბურგს დაარსებულ კომისიის წინაშე, რომ მან მისცეს ღობისებვა საზოგადოებათა ერთ-ერთის მკოდნე კაცის ვასაგზანად ამერკაში მსოფლიო გამოფენაზედ დასასწრებალად.

შეიძლება ადვილად ასატანი შეიქმნას, თუ სახში არ ვიჭონებთ ერთს იმუნებით აღსავსე, დაუწყნარებელს დეკაკთაგანს, რომელთაც თავის ბედნიერების მოწამება თითონვე შეუძლიან. რენანი თავისი არა-ჩვეულებრივი დიდ გონებასა ჰგონობს, ისე როგორც კლოპატრა თავისი არა-ჩვეულებრივი მშენებრის ჰგონობს. ჰგონობს, რომ ბევრნი აღმებლებს ეყვლა თავის თანამედროვეს, მევერი რამე უკეთ ესმის და მისი ავიცა და კარკიც; ყოველივე წვლილი კარგად იცის. ჰგონობს, რომ მან დაძაბდა უკვე გავრცელებული ფილოსოფია, მან შექმნა უკვე ცნობილი მოძღვრება, როგორის შეხედულობისაც უნდა იყოს ადამიანი ქვეყნიერებისა და კაცთა ცხოვრების შესახებ, და აწინავე კიდევ, რომ იმის კეთილშობილურს თორობის ბევრზედ უმოქმენდა (აღარას ვიტყვი იმის შესახებ, რა სიხარულსა და სიტკიპებას აგრძობინებს ადამიანს ყოველ დღიურ შრომაში, ძიება-უკვლევა და ხშირად აღმოჩენაც-ი რისამე). რენანი თავისი გენიოსობითა და დიდის გონებით თითონვე სტკება; რენანი პირველი თაყვანისმცემელი რენანიზმისა.

საყურადღებოა იქნება, — თუქცა სრულიად უსარგებლო-ი—ნუსხა შეგვედგინა რენანის ერთმანეთის უარყოფითი აზრებისა. ის უკვადება, რომლის გამოც იგი იტყობობს, ხან ინდივიდუალურია, ხან კოლექტიური. სწამს და არცა სწამს წისრულს, წარმატება. ფიქრი მისი მწუხარებით არის მოცული, ქუქუა-ი მზიარულებით. ისტორიული მცენებრება უყვარს კიდევ და სძულს კიდევ.

* * * ჩვენ მოვიგონოთ ცალკე წიგნად გამოცემული ბ-ნ ერეკოვის მიერ შედგენილი „История холерных эпидемий въ Закавказьи“, რომელიც წიგნად გახ. „კავკასიაში“ იბეჭდებოდა ცალკე ფელეტონებად, და მიხედვით მოგიხიბობს ხოლორის ისტორიის 1816 წლიდან მოკიდებული, როდესაც პირველად იყო, 1872 წლამდე, როდესაც მეცხრედ ყოფილა ხოლორა. ბ-ნ ერეკოვის აზრით, წრეულს ხოლორა მეთედ სწევია ამიერ-კავკასიის. მეორე წერილი ეკის ამხავა მოთხრობითი, ორივე წერილი ერთ წიგნად არის გამოცემული.

* * * ამბობენ, რომ უმაღლესს მთავრობას უკვე გადაწყვეტა 1894 წლის 1 იანვრიდან გადასდოს ფული კახეთის რკინის გზის ვასაყვებლად. ხოლო თუ მანამდე ტფილისის გუბერნიის თავად-ახნაურობა, ან სხვა ყველა კაცი იტყობებენ ამ გზის ვასაყვას, მთავრობა არ დააბრკოლებს მსურველთაო.

* * * გოჯააია: 9 ოქტომბრის დამეს მატარებლიდან ვალმოვარდა შორანის მარის სოფელ დევიკაურის მცხოვრები მოსე ყიფშიძე. მატარებელმა მარჯვენა ფეხი მოგლიჯა, დაშავებული აღსტფის რკინის გზის სამქურნალოში გაგზავნეს.

* * * ჭარღი (გორის მარა): ს. სასწევრისში ოცი კომლი მცხოვრებია. ამათ შორის ხოლორამ ჩვიდმეტი კაცი იმხვევრა; გაიარა ერთმა თვემე, რომ ავად აღარავინ გამხდარა; ეგნათა, ეს არის სენმა თვით დაგვანებოა, 27 სექტემბრის ამიერ-კავკასიის რკინის გზის 198 ვერსის დარაჯი ჰაიშვილი, შემდეგ ჯამაგირის მხლებისა, ჩამოდა გაბარულიყო თავის სახლში სასწევრის ფულის მისწოდებლად, იმ დამესვე ხოლორით ავად გამხდარყო და 30 სექტემბრის კიდევ გარდაცვლილიყო. ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მქურნალობა მისაყოფება ვასინჯა და აღმოჩნდა, რომ ხოლორითა გარდაცვლილია.

* * * იქაღმე: თვევ ნახევარი იქნება, რომ ქარელ-ხოლორითა აღარავინ გარდაცვლილა.

ბა, როგორის შეხედულობისაც უნდა იყოს ადამიანი ქვეყნიერებისა და კაცთა ცხოვრების შესახებ, და აწინავე კიდევ, რომ იმის კეთილშობილურს თორობის ბევრზედ უმოქმენდა (აღარას ვიტყვი იმის შესახებ, რა სიხარულსა და სიტკიპებას აგრძობინებს ადამიანს ყოველ დღიურ შრომაში, ძიება-უკვლევა და ხშირად აღმოჩენაც-ი რისამე). რენანი თავისი გენიოსობითა და დიდის გონებით თითონვე სტკება; რენანი პირველი თაყვანისმცემელი რენანიზმისა.

საყურადღებოა იქნება, — თუქცა სრულიად უსარგებლო-ი—ნუსხა შეგვედგინა რენანის ერთმანეთის უარყოფითი აზრებისა. ის უკვადება, რომლის გამოც იგი იტყობობს, ხან ინდივიდუალურია, ხან კოლექტიური. სწამს და არცა სწამს წისრულს, წარმატება. ფიქრი მისი მწუხარებით არის მოცული, ქუქუა-ი მზიარულებით. ისტორიული მცენებრება უყვარს კიდევ და სძულს კიდევ.

დაცვლილა, მაგრამ, ამის საბადლოდ, გამხდა საწინაელო ციებ-ციებლებს და ღობის სული ამოგვარათვის; ისეთს სხლს ვერ იპოვნით, რომ ციებ-ციებლებს ორი-სამი ავადმყოფი არ იყოს.

* * * იქაღმე: შარშან ხომ კარგი მოსავალი იყო ღვინისა. წელს კიდევ გადააქარა შარშანდღეს და მკვი არ არის, ღვინოც წელს უკეთესი დაღვება, რადგანაც პოლიციამ გამოაცხადა: „ღვინოლისთთვის ათამდე არავის შეგვრობთ მოკრფეთ“. სოფლები კი თათის არ იშლიან და ეხლა გახშირებულია რთვლები.

* * * პეტერბურგის გავთების სიტყვით, ამ ბოლოს დროს განიზრახეს საწევრნო ინსტიტუტები დაარსონ ამ ქალაქებში, სადაც უნივერსიტეტებია, რადგანაც ყოველ ვგარი საქირო საგანი უფრო ადვილი საშოვარია. თუ დამტკიცდა ეს პროექტი, მაშინ საწევრნო ინსტიტუტები დაარსდება: სერკოვს (ცხლანდელი მეტროგო-არხუშოვსკის აკადემია იქნება გადაცემებული საწევრნო ინსტიტუტად), კივის, ოდესას, ვარშავას და ყაზანს.

შემდეგ, როგორც სწევრენ იგივე გავთებით, ამ გვარს ინსტიტუტებს დაარსებენ სხვა ქალაქებშიც: ხარკოვს, პეტერბურგს და აგრეთვე ტფილისს, სადაც მწერნობა განსაკუთრებულს გავთებებაში.

რაც შეეხება ახალ-აღმსქანდრის ინსტიტუტს, განსწავლულია ის, რასა სწავლებელი საშუალო საწევრნო სასწავლებლად გადააკეთონ, ისე, რასა გორიც უმანის საწევრნო სასწავლებელია.

* * * გავთის „ИВКАВЪ“-ს სწევრენ ყარაიზიდან: აქ გაიანართა ნადრობა, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს მათმა იმპერატორებითმა უმაღლესობამ, დიდმა მთავრებმა მიხეილ ნიკოლოზის ძემ, ნიკოლოზს, გიორგი, ალექსანდრე და სტეფი მიხეილის ძეთა, კავკასიის მთავარ-მართველმა გენერალ-ადიუტანტმა ს. ა. შერმეტევმა და სხვებმა.

* * * 8 ოქტომბრის, ხუთშაბათს, კავკასიის სამისწავლო ოლქის მზრუნველი ტ. ს. კ. პ. იანოვსკი გავზავნა ბაქოსა და იმიერ-კასიის ოლქის მოსავლელად („Ноб. Обоз.“).

ღვეც, იგი სათნოიანი და კეთილ-მოარკვეული გგონია, მაგრამ ხელდგან-ი ისე გისხტება, როგორც წყალი საცერში. ხშირად მოხვდება ხოლმე, რომ ნათელს აზრს ბუნდოვანის სიტყვებით გამოთქვამს და გაუგებრობას აზრს ღამაზად შეაქვოს. ისე მოგაჩვენებს, ვითომ ამას-და-ამას კვშირია აქვსო, მაგრამ სიტყვებ-კი ყოველივით ბოროტად ეხმარება, ანაბრით გადასკუბ-გადმოსკუპა იცის, შეუშნველად სიტყვას ვადაკრ-ვად-

* * * იმავე გაზთვის შეუტყვი, რომ კვირას, 18 ოქტომბერს, ტფილისის საარტილერია საზოგადოების სადგომში „მასწავლებელი და აღმზრდელი ქალი“ სასაბურთალოს დამხმარებელ საზოგადოებას* განზახავა აქვს სალიტერატურა-სამუსიკო დღის გამართვის ბუნდოანი სურათები პოეტის ა. ნ. კოლოკოვის გარდაცვალებიდან ორმოცდაათის წლის შესრულების პატივსაცემად. წაითხოვს იქნება ბიოგრაფია პოეტისა, აგრეთვე მისი საუკეთესო ლექსები და რომანსები, ამ სალიტერატურო დღის შემთხვევაში მთლიანად საუკეთესო სტენის მოყვარენი.

* * * 14 სექტემბერს ტრამპოლიზმის სომხური თეატრი დაწვარა, რომელიც ერთი საუკეთესო და ულამაზესი შენობათაგანი იყო თურქულ პერსონაჟში. თეატრი დაღვრული ყოფილა ინგლისის ერთი დამხმარებელს საზოგადოებაში 55,000 მ. ცეცხლი თეატრს შემთხვევით გასწვრივ, ცეცხლისაგან დაზარალებულ საზოგადოების ავტენტი შეკვიპიანა საერთო კრებას: როგორ გსურთ, ახალი თეატრი ავიწინათ საზოგადოების ხარჯით, თუ ფული გსურთ მიიღოთ... *

* * * ბათუმი: იქ, სადაც კორონის ზღვას ერთვის, სამი შემთხვევა იყო ხოლორით სიკვდილის. ერთს სახელს იმ ავად გახდა 60 წლის მოხუცებული. შინაურებმა დაუწყეს ექიმობა, მაგრამ ვერა გააწყეს-რა, არა სკადნიდათ, თუ ხოლორით იყო ავადმყოფი. ავადმყოფი რამდენიმე სამედიცინო შედეგს გარდაიცვალა. იმის სახეობას შევინდა თურქულ, სადღენიფექციო წამალი არ ასხურა ჩვენს სახლს და გარდაცვალებულს ტანთ-საცმელიც არ დასწავინა, და ამის გამო გავამჯერეს სასოფლო-ზედ წაუღიათ, და შემდეგ უკონაობით ოლქის უფროსისათვის, რომ ჩვენს სოფელს ახლოს მიცალკეობის გვამი ასეინა და ვის სახლში გადაცვლილი, არავინ იცისო* * * მაშინვე წაიდინა იმ ავადმყოფი, მაგრამ მიინცვიერ შეტყვის, ვინ იყო მიცალკეობილი, თუცა გამოძიებით აღმოჩნდა, რომ ხოლორით გადაცვლილი გვამი იყო. ექიმმა დერკანინმა, რამდენიმე დღეაგინი იყო ამ საქმის ავდილობრივ გამოსაძიებლად, მონახა კიდევ ის სახლი, სა-

დაც მეორე ხოლორითვე ავადმყოფი დაუხდა. ექიმს თან არ ჰქონდა სასწავლებელი, რომ შემწვობა აღმოაჩინა ავადმყოფისათვის, და ამიტომ ბათუმში გაზარდა წამლების მიღება. მაგრამ როცა დაბრუნდა, ავადმყოფი უკვე გარდაცვლილიყო. თუმცა ის სოფელი ბათუმიდან სულ 8-9 ვერსის მანძილზე მდებარეობს, მაგრამ მაინც ვერ მოასწრო. ხოლო რინთა ჰირსიფალოთ თავის სახლკარს თავი დანებებს და სადაც გაიხიზნენ. ხოლორის განენს აბრალევენ კორონის წყალს, რომელსაც ართიენიდან უნდა ჩამოეტანოს ეს სენი (A. H. O.*).

* * * „Pye. II.“ სწერის: განზრახვა აქვთ, ყველა საშუალო გამოსადეგი მიწები, რაც რომ შავის ზღვის სანაპიროებზედ არის, 250,000 დესეტინამდე, რომელიც სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროს უწყებაშია, დაუბრუნონ რუსეთიდან ახლად გადასახლებულთ. ამ ადგილებში უნდა დასახლდნენ მხოლოდ ნამდვილი რუსები და არა სხვა-და-სხვა გვარ-ტომისანი, რომელთა რიცხვი ეხლადევა გლობობრივ მცხოვრებათ თითქმის 60% სწავდნენ. ამ ადგილებზედ დასახლებულად მოიწვევენ უფრო შავისა და აზოვის ზღვის ჩრდილოეთ მხარეს მოსახლეთ და რუსეთის შუა გუბერნიებშიდანაც, იმათ რომელთაც ხელი იქონი მემოსტრეობისა და მებაღეობისა. შავის ზღვის სანაპიროების დასახლების პრაქტიკა იდნავ შეცვლილ იქნება მა მინისტრთა კომიტეტში, ამ ეჟამდ უკვე შეაქვთ დასამტკიცებლად სახელმწიფო საბჭოში.

დაბაჩ სოფელი

მ. თილაში. ჩვენი წინასწარმეტყველება ასრულდა!.. ხოლორამ თელავის მხარეში თავისებურად ფეხი ვერ მოიკრა და იკადრა წარბანებში... თუმცა იმისმა უღმობებლად ცელის იქ მიკრა, აქ მოკრა და მიელს მართაში ოკადე კაცი გამოასაღო მიოცხლეს... იმის წასლის დროც სიყრდელს ჩვენში ძალიან ავიცდა, ასე რომ ზამთრის ტანსამოსის ჩაცმა მოვიინდა. რომ პატარა კიდევ

ლექა და კეთილი გულიც. ამ დროს დასიცილის ფერიაც გამოცხდა და უფხარა: „საუცხოო საჩუქარი მომაქვს შენთან, მაგრამ ის სასებით და უზღავ-კი, რომ ყოველსავე შენს ნიქს დასწარავს და დასახიროებს. ყვეა-რები ყველას, მაგრამ რადგან ყოველთვის იმის შიშში იქნებიან, სუ-ლელოდ არ დაგვხახოთ, არ გავი-რდებნებთ თავის სიყვარულს. დას-ცინებ ხალხსაც, ქვეყნიერობასაც, შენს თავსაც და დასასრულ ქეშმარტებაც-კი მოგებურდება და იმის სიყვარულსაც-კი დასწარავს. დასი-ცილის ვერ ააღედ შენს უღრმა-ახრე-ვანეს განზრახვას და საუკეთესო სა-ციელს, და ეს დასიცილი ყო-ველს შენს ნამოქმედარს დასწარულე-ვინ მშვენიერებას დააჩვენებს, მაგრამ ამასთან მტკიცე საფუძველსც გამოაც-ვლის ფესქეშილანდ, ხანგრძლივს სი-კრებულს შემუშავებს. ამის სანებარ-დობა, არა ყოფილა და არც იქნება ისეთი კაცი, რომ შენსათვის შეეძლოს

დაეცადა ხოლორის, სიცივე ძალიან შემეხრება!.. შეიძლება, ღვიწის მოა-ვლივამაცოცხლო შეაზინა და გაეაფხე, მით უფრო, რომ წელს დიდი მოსავალია; ბევრის ხნობით აუხდელი ღვიწის უკვე ახიდა და ზოგან-კი ღვიწის ჩივილი მოისმის ქურქლის უფროსების გამო, ბევრს სოფელში მომსწრენი არ არიან ამისთანა მოსავლისა. ერთი მემამულე მეორეს ეს-ვეწყოდა, ღვიწი შენ მართალია ნახევრად დავაყენოთ, ოღონდ ქვე-გრებს ნუ დამიკერო!.. ყურანსწვე-ვის თვისებაც მართალია რომ სავ-გარგებო!.. ჩვენსაბს იმედ მიეცე, რომ შეიძლება ამ მოსავლით ჩვენი დაქვეითებული ნივთიერი მდგომარე-ობა განჯარგათ და წელიში გავი-მართოთ. დღემთა ინტოს... მაგრამ, საუბედურად, ძალიან ევეკობთ, რომ ეს ასე მოხდეს. კახეთის მიწის მომქმენი ამ მოსავლით იარს ვერ გამოთლებენ; ამ იარს იმდენი პირი აქვს, რომ ყველას ერთ დროს შე-ვიდა შეუძლებელია. წარსულ წლე-ვისად კვალად, მთლიანი ღვიწის ნახევარი დაღვევა ითიან პატრონის მიერ და ნახევარსაც მოვალე წაი-ღვეს, ისიც სარგებელში და არა თავ-ნებო!.. ეს იქნება ნაყოფი წლეწის-ღვიწის მოსავლისა. თავნი-ვა-ლი, უროლოდაც არც ერთი თავ-და-დაზნაური, თუ გლები არ დაი-გინა კახეთში, ისე თავნად დაჩე-ბა, თუ კიდევ ზედ არა წამებარა. დილა!.. დიდ ვალში მთელი კახეთი ჩაფლულია და ბევრი ამისთანა „დი-და“ მოსავალი და მისი სტრინანდ მონახება დასწრდება, რომ დაისხნას თავი ამ უკიდურესის მდგომარეობი-ბაში!..

ჩვენ განსკუთრებით კერძო ვა-ლესზედ ვლავარკობთ. ეს ვალები, დღემამუნებთ, გახუთ-ვათაქცებუ-ლია. იტყვიან, როგორია? აი რო-გორ: ესთქეთ, გლებმა ისესხა 30 მან. მოვასწავან; მოვან უღებს შემ-დეგ პირობას: „თუ ვინცეობა 30 მ. ვაღზედ არ ჩამაბრე, (ვაღზედ-კი მოვანზე ვანებე სადღე ამოკოფს თავს), მაშინ მოვალე ხარ 5 სახალე-დინო მამიკო!“. გავრებული მუსე-ბული იძულებულია დასთანხმდეს ამ, მისთვის დამღებულს, პირობას, რა-დენაც უშოვნებლად ფულისა დღე-ბარალს მოატანს. მოვა აღნიშნული ვაღა, მოვალე ვალს ვერ იხდის, თუნ-და ძალიანაც მსურდეს მისი მოშო-

თავის და ფულის გართობა თავისის არსებობითაო* * *. ასე ამზობდა ფერია და, სერიად რომ ესთქეთ, კეთილი ფერიაც აღმოჩნდა. რენანი თუ გამო-ცხანა, ყოველთ უწინარეს ითიონა სტებდა ამ გამოცანიით და, იქნება, სტილობს კიდევ ართული ჰქოს ესე გამოცანა.

ერთს სიტყვებში, რომელიც 1885 წელს წარასთქვე, რენანი, სხვათა შორის, ამზობდა: „მეც გავწყვიტე რამდენიმე დღე-დინო ქვეშ ყოფიე ბოროტ-მომქმენი ღვიწის ჩემთვის მეც კარგი ნაღ-მის მოხრელი ვიყავი; რამდენიმე ველეტრონის მუჯღუფენი ვკარ ამ ხალხს, რომელიც ძილს ამაჯობებ-დნენ სიფხიზეს. ფოლის კეთილი მკედირთა მამა-პაპურ ზენეფულე-მისათვის არაფრით მიღობდნენ. და, კიდევ ამიტომ, თუმცა ნა-არევედ მთლიანული ვარ სუბული, მოხუცებამდე შეგრჩა ემაწილური

რება, ასე რომ თავს სუთი იმ ტო-ლა წამებთ; მეორე წელში იგივე ვანებოდა, ვალი თანდათან გამო-ღვიწის და მოვალე-კი ამის მამულე-ბა ყურ-მოკრილი ემა კრედიტორისა. ერთს მაგალითს მოვიყვან აქვე: ერთ-მა მოვანზედ სუთი თუმანი ასესხა გლებს და ამ ფულში სუთი სახალე-დინო გამოართვა, თითონ გლები-კი სუთის წლით ვალდებული ჰყო მო-ჯამაგირედ დასდგომდა. ყველა ეს პირობანი გლებმა ძალა-უნებურად შეასრულა!.. როგორ მოგწონთ? ეს რაა? ბევრი ამხედ საზოგადო ამა-კი სხვა ჩვენში ამ ვაებატრონის მიერ, სულ ამ ვაებატრონის შენე-ბული ვალები. თქვენ მარტო გლები არ გვევინათ, თავდა-დაზნაურებაც იმავე ტაფაში იწვი. სწორად: ასე გვეყვებოდნენ მოვანზედ და ჩვენ-კი ვაყვებულვართ, ვერ დაგვისინა მათის ხელიდგნა თავი; ისინიც თავი-გებულენ ჩვენის ვაყვებუბთ და სიარდ-ნა-უბატონოა მოქმედებას თანდათან უმატებენ, იღებენ ხელში ჩვენს მი-მულესს და, ერთს მშენიერს დღეს, მუელანი უწყობდ დავებობთ... დღე არის, რომ თავს ვუშველოთ რამე.

გუგულისის ბამბარი

კარტოფადა. ტფილისის კარტოფი-ლი მოაქეთ ახალციხიდან და ბო-რახლოდან, აგრეთვე გერმანიის ახალ-შენიდან, რომელიც ტფილისის მარზაშია და რადგან კარტო-ფალი მოსავალიც წელს ნაკლებ იყო, ფული 60 — 65 კ. ჰქვარს.

კამოსტო. ერთის თავის წინად ფული კომოსტო ჰქვარს 80—90 კაბ. ამ ეჟამდ-კი, რადგან მომქმენი მოაქეთ, ფული ჰქვარს 40—48 კაბად, როგორც ეტყობა, უფრო გადავდება.

ბაღრაჯიანი. ბაღრაჯიანსაც მოგება ფული იყიდება 70—80 კაბ.

ბაღრაჯიანი. ბაღრაჯიანსაც მოგება ფული იყიდება 70—80 კაბ. ბაღრაჯიანი ზოსტრის ჰქვარს 40—45 კ. ბაღრა-ჯიანი-50—55 კ.

სხვა. ხახვის მოსავალი ძლიერ კარგი იყო წელს და ვინც ურმო-ბით იყიდეს, ფული დაუყვებდა 15 კ., ტომობით მყიდველს—20—22 კ. ფულითბით-კი—25—30 კ.

მხიარულება, რომელიც ზღვაოსან-თა თვისებას შეადგენს, და არა-ჩვე-ულებრივი უნარი კმად ყოფნისა.

ერთი კრიტიკოსი მარქსუნებდა ამას წინად, რომ შენი ფილოსოფია ვალად გდებს ყოველთვის უნფუ-რად ყოფნისათა. ჩვენს მხიარულსხაისთის დანაშაულად ჰრაცხდა, ფარისე-ვლობად მითვლიდა, რადგან ქეშმარტი მიზნი ამ მხიარულებისა არა უწყობდა.

გაციოდნებთ ამ მიზეზს. დიდად მხიარული ვარ, ჯერ ერთს, იმიტომ-რომ სიკაპუტში ცო-ტას ვინაობარობდი და ამ მხარე-სიკრიკებელი არა მაქვს მალა მხიარუ-ლებისა; შემდეგ ჩემს მხიარულებას დართ შესამწვევი მიზეზიც სხვა აქვს: ვარქმუნებელი ვარ, რომ ჩემის სიციხლის განმავლობაში კეთილი საქმე მოვიქმედე, — დიდად, დარწმუ-ნებული ვარ. ამ საქმის ჯილდო მხოლოდ იმას ვისურვებდი, რომ ხელ-ახლად დამეწყო სიციხელი.

ლობო. ლობოი ღუშეთიდან მო-აქეთ და ავდილობრივ იყიდება ფუ-ლი 1 მ., 1 მ. 20 კ., ალაფები ჰყიდები ფულის 1 მ. 70 კ.—1 მ. 80 კ., გურული ლობოი ფული ღირს 1 მ. 80 კ.

ნაწკვევი

უკანასკნელის ორის წლის მო-უსვლობის გამო რუსეთის სახელ-მწიფოს შემოსავალი ძლიერ იე-ლო. ეს მეორე წელიწადი, რაც სახელმწიფო ბიუჯეტის გასავალი შემოსავალს ადებებდა და სახელ-მწიფოს დეფიციტს ეცემა. ამ დე-ფიციტის გასასტურებლად საჭი-როა სახელმწიფომ ან სესხის მი-ჭმართოს, ან ქადაღდის ფული გა-მოსცეს, ან სხვა-და-სხვა ახალი გარდასახადი შემოიღოს, მაგალი-თად, მარილის ბაჟი და სხვ. ახალ გარდასახადი შემოიღებას ამ ქამად არ შეუძლიან შესამწვევად შემო-სავალი შექმტოს სახელმწიფო ბიუჯეტს, რადგანაც ხალხის კე-თილადეობა და დაქვეითებუ-ლია მოუსვლობისა და სხვა მი-ზეზის გამო. მაშასადამე, ორი სა-შუალებად დარჩენილა სახელ-მწიფო შემოსავლის მოსამტებ-ლად: კიდევ ახალი სესხი, ან ქა-დაღდის ფულის გამოყენება.

ზოგსა ჰგონია, რომ სახელმწი-ფოს სიმადერეს ქადაღდის ფუ-ლი შეადგენს. რატა-კი სახელ-მწიფოს გასავალი შემოსავალს ადე-მატება, მაშინ მთავრობას შეუ-ძლიან ქადაღდის ფული გამო-სცეს და ამ ფულით დეფიციტი დაჭვაროს.

სახელმწიფო ბანკს ბევრი ოქ-რო აქვს, რომელიც რამდენისამე წლის განმავლობაში შევროვდა. სახელმწიფო ბანკის უკანასკნელ ანგარიშით, ბანკში 500 მილიონი მანათის ოქრო და ვერცხლია. ბე-ჭარა ჰგონია, სახელმწიფომ რომ ქადაღდის ფული გამოასცეს და ეს ფული იმ 500 მილიონის ოქ-როთი და ვერცხლით უზურუნე-ვად ჰქვას, ამით დეფიციტს დაჭვა-რავს და სახელმწიფოს-კი არა-ფერი დასჯდება და ქადაღდის ფულის ფსი არ დაეცემა არც

ცხლა იმს-ლა ეწუხვარ, რომ ათის წლით აღრე დაზებრი, ვიდრე სა-ქირო იყო. * * * იტირატორი-კი არა, მდა-ბიო კაცთა შვილი ვარ; ჩემნი მამა-პაპანი სულ გლებები და ზღვაოსან-ნი იყვნენ. აზრის საწუფოში იმართი დანაშაუარით ვსარგებლობ. დიდი მადლობელი ვარ ამ ხალხისა, რომ განვენას ძუნწად მხარჯავდნენ, ამ მხრით თავს ინახებდნენ და ამით დიდი სიკბობა მაგრძობიანეს. * * * თო, აქ არის საიდუმლო ჩემის სი-კაპუტისა. * * * ჩვენ სიციხლეს ვევიდებთ, რი-დესაც ჩვენს გარშემო ყველანი სი-კვდილის შესახებ ჰლაპარაკობენ. კაც-თა შორის ყველაზედ მეტად გვეგანან და ესმით კიდევ ჩვენი სლოვიანეს, რადგან იმათი მდგომარეობაც ჩვენ-სასა ჰავს, — ეს არის ცხლა დიპლო-მატობა, მაგრამ წარსული-კი აქვს.

რუსეთის იმპერიაში და არც საზღვარ-გარედა. ეს არც, ცოტა არ იყოს, განსხვავდება იმ პრინციპ-გან, ვითომ ქადაგდის ფულს შეუძლიან სახელმწიფოს სიმდიდრე შექმნათ. ეს უკანასკნელი არც სრულიად მოკლებულია საბუთს. ასე რომ იყოს, სახელმწიფოს შეუძლიან ყოველ წელი რაზდენისა მდილიანს ქადაგდის ფული გამოასცეს და გაიაროს საქმე, გამდიდრდეს სახელმწიფო. მაგრამ პირველი არცთუ უსაფუძვლოა, ვითომ სახელმწიფოს შეუძლიან ოქროთი და ვერცხლით უზრუნველყოფილი ქადაგდის ფული გამოასცეს და ამით არც მწვადი დასწავს და არც შამფური, ესე იგი სახელმწიფოს შემოსავალსაც მოემართოს და არც ქადაგდის ფულს ფასი მოაყვდეს.

ამ საქმის შესახებ საბუთიანად სწერს გაზეთი „Рус. Вѣд.“-ი:

ჭეჭრებზე, ვითომ ქადაგდის ფული იგივე ჰქონდა და ამიტომ, თუ ოქროს ფული ოქროთი და ვერცხლით უზრუნველყოფილია, ფასი არ დაადგენია. მაგრამ საქმე არის, რომ ქადაგდის ფულის ფასი იმაზედ არ არის დამყარებული, უზრუნველყოფილია იგი ოქროთი და ვერცხლით, თუ არა, თუ სახელმწიფო იმდენი ქადაგდის ფული გამოასცეს, რომ ეს ფული მოიხარჯებოდეს ადგილობრივ, ქადაგდის ფულს საზღვარ-გარეუდ უშეძლებდეს ფასი დაადგინოს და ფასი არ იყოს, რომ ეს სახელმწიფოსათვის სასარგებლო არ არის. ქადაგდის ფულის დახურვა და ოქროსა და ვერცხლზედ შედის რომ იყოს შესაძლებელი, მაშინ ქადაგდის ფულს არასოდეს ფასი არ დაადგენია. ჩვენის ქადაგდის ფულის ოქროსა და ვერცხლზედ დახურვაზედ ამ უშეძლებელია. მაშინვე, რას მოგვიტყვებს ის, რომ სახელმწიფო-ფო ბანკის ეჭვით ამდენი და ამდენი არ არის და ადრე თუ გვიან შესაძლებელი იქნება ამ ფულის ოქროზედ და ვერცხლზედ დახურვა. ესაა ამიტომ, რომ როცა სახელმწიფო მომეტებული ქადაგდის ფულს გამოასცემს, მომეტებული ოქრო და ვერცხლი უნდა იქონიოს, ოქრო და ვერცხლი სახელმწიფო ხაზინადან რომ სახელმწიფო ბანკში გადტანონ, ამითი სახელმწიფოს ერთი ნაწილი არ ემეტება, და, მაშინვე, მომეტებულის ქადაგდის ფულს გამოასცემს ამ ფულს მისი უნდა დაადგინოს ფასი.

კვანდაი ამიტომ, რომ ერთი და იგივე ყოფილა, ოქროთი და ვერცხლით უზრუნველყოფილი ქადაგდის ფული გამოასცემს სახელმწიფო, თუ არა. ორსავე შემთხვევაში, ახლად გამოცემულის ფულის რაოდენობა ამ ფულის მათთან-გნაილებას ადამატივს, ქადაგდის ფულს მინც დაადგება ფასი, თუ ვინც ოქროთი და ვერცხლითაც იყოს უზრუნველყოფილი.

უცხოეთი

იორლანდია. 28 სექტემბერს (10 ოქტომბერს) დუბლინის მცხოვრებლებმა წლის წირვა გადისაღეს პარსელის (ირლანდის დაუკვირვინებლის) მფრის) სული მოსახსენებლად. პარსელის პატრისკეზალე შეკრე-

ბილ ხალსს წინ უძღოდა ლორდ-მერი ქალქის საბუთს წყვეტითურთ. სახლოზედ დიდ-ძალი გვირგვინები ეწეოდა მრავალი სიტყვა ითქვა. წესიერება რაფრითი არ დარღვეულა. ამ გვირგვინის პატრისკეზალე მით ათავის არ უნდა ვინის, ვითომ შეურაცხველი იმარჯვენა. პირ-ქითი, ეროვნობის მომხრენი უფრო გავლენიანი ხდებიან და ამავე ხელს უწყობს მთავრობის ქვეყნ-მოქმედება. ახალს მმართველს ირლანდის ლორდ გაუტონს უკვე დიდი სახელი აქვს გავრცენილი. იმ თავითვე აგრძობინა ხალსს, რომ გულწრფელი მომხრე ვარ ჰომარული-საო.

დუბლინის საეპისკოპოსო პალატამ გადაწყვიტა აღრესი მთავრობის გაუტონს და განუცხადოს, რომ ვაჭრობის სარგებლობისათვის საქირაა აწინდელი წეს-რეგი შეუცვლელად დარჩესო. ლორდ გაუტონმა ამ აღრესის მიღებაზედ სრული უარი განაცხადა. ეს ხმა იმ წამვე გავრცელდა და მეორე დღეს, როდესაც ლორდ გაუტონი Paicu Theater-ს ეწეოდა, დიდს ამაზეთ მიგებენ და დაუტოვებენ. ჯონ-მორლიეც გულ-მოდგინეთ სტელიობს მორიგების ჩამოგდებას. მიუღს ირლანდიაში დიდს დროებასა ჰკრფეს ხალსის ყოფა-ცხოვრების შესახებ. დასარულ შინაგან საქმეთა ახალგაზდა მინისტრიც მოვიდა დუბლინს და განაცხადა, რომ სულითა და გულით ხელს შეუწყობდა მორიგების ჩამოგდებასაო.

ინგლისი. თუ ინგლისის გავრცეების ნიშნებში მართალია, ჩიტარლსა და იასანს მომხდარი ამოხეხვანი სწორედ ინგლისელთა სასარგებლოდ დამთავრებულია. აფხუ-ულ-მუქმა, უზურ-პატრომა, რომელსაც ინგლისი მფარვლობს, დაიპოვა მისი ხეობანი და ის გზა, რომელიც იასანიდან ჩრდილოეთისა და სამხრეთისაკენ მიდის, არს გამოც მისი უფროსი ძმა დარნი-ზალ-მულე მოკლებული იყო საზღვრებს, თავი შეეფარებინა უცხო ქვეყანაში სადმე, მაგალითებარ რუსეთში, რადგან იმდენი არა ჰქონდა, თავს შეეფარებოდა, ვალტის ვაიკეა ინგლისელებთან, რომელთაც დიდს სიხარულით მიიღეს. არასცინიკიერია, აღზად იმითომ, რომ ამან-კეთე მარტო თავიდან მოიშორეს რუსეთის თანამგზობი კაცი, არამედ იმითაც გამოიყენებენ, რომ თუ ვინც ირლანდია აფხუ-ულ-მულეც იქონია რაიმე, მაშინ იმის წინააღმდეგ თავისავე ძმის დაუყენებენ. ასეთისავე ხერხით იქეოდნენ ინგლისელები ინდოეთის დაპყრობის დროს და თითქმის ყოველთვის აღუყენდენ ხოლმე კიდევ თავის სუბილს ამ ხერხის წყალობით.

მამრანია. შერბურგის მკურნალი მესელი სწორს პატრის ინსტიტუტის ექიმს ჰაკინსს, რომ ამ დღემში შერბურგის ფოტოგრაფს დებურს პირველად აფეცერი ხოლერის წინააღმდეგი ვაქცინაო. საღამოს 7 საათზედ მაჯა სტედა 90-ჯერ, სიტე ჰქონდა 36, 9; აცილიო ალაგი მწურანის ოდენდ იყო გაწითლებული და ტკვილს არასა ჰკრანავდა. საღამოს 11 საათზედ ოდნავ გააკია; ციებამ დიდხანს არ გა-

სტანა. მეორე დღეს 26 სექტემბერს (8 ოქტომბერს) მაჯა უტედა 70-ჯერ, სიტე 37 ჰქონდა. ღამე მშვილად გაატარა.

— ბერლინიდან დღემით აცნობენ „Figaro“-ს 29 სექტემბერს (11 ოქტომბერს): „ამ საღამოს ხმა გავრცელდა, რომ გრავკარიეი სიმასხურს თავს ანებებოდა. სხვა გაზეთებიც ეწევიან ამ ამბავს. უმაღლესს მოხელეთა შორის უარსა ჰყოფენ ამ ხმას, თუმცა იმას-კი ამბობენ, რომ აწინდელის კანკლერის საქმე არა-სასიამოვნოდ ეწყობაო.“

დებეშა

9 ოქტომბერი.

ჰამბურში. ტფილისსა და ქუთაისის ბანკების 6 და 5%-იან ვარაზობის ფურცლებში იძლევიან 102 $\frac{1}{2}$, 99,87, 5 $\frac{1}{2}$ ობლიგაციები ტფილისის საკრედიტო საზოგადოების ვაიყე 98 მან. 12 კა.

„Times“-ში დაბეჭდილი იყო ამბავი იმ გემების შეპყრობისა, რომელიც ზღვის ღირებს იტერდენ უწყევ-კანადარის კუნძულებს ახლოს. ამას გარდა, ინგლისური გავრცელების ბრალდებას სწამებდა რუსეთის აფიცრებს, რომელთაც გამოცხადებულ ინგლისის ფლოტის აფიცრობის გავრცე. ყოველ ამის გამო „Прав. Вѣст.“-ი ამბობს: ჩვენ გვებრალებენ, ვითომ გემები შევიპყროთ არა საწვეწო ზღვაში, წავსებით პეტრეპავლოვსკს და გემის ხალხი უთავშესაგროდ და უსაქლოდ დავტყვევოთ; რომ ვითომც ფულიცა და ძვირფასი ნივთებიც დამპარეს იმათ ჩვენებმა, ხოლო აფიცრებმა ჩამოგლეჯეს გემების ინგლისის ბაირაღები და ფეხ-ქვეშ გასთელესო. ნამდვილად ასე იყო: 30—40 მილის მანძილზე იქნა შეპყრობილი გემები. თუ ზოგა ორის შეიპყრეს, ეგ იმითომ, რომ ჩვენის გემის დანახვის უმაღ გარბოდნენ, ჩვენები უკან მისდევდნენ და ის იტერდენ. სახაზინოდ შეიკცხულ იქნა მხოლოდ ის მშურები, რომელთაც აღმოაჩნდათ ეურნალეები, რუკები და სხვა საბუთი, რომ საწვეწოში ვერათ თავიანთ ხელოების წარმოებისათვის. 3 მშურა მფრთხილებელი და განთავისუფლებული იქნა. ჩვენი აფიცრები ყოველად პატრონად მოიქცენენ; ინგლისის ბაირაღი არ-კი შეურაცხვეს, არამედ შესცვალეს და რუსული გავრცელების გემების სახაზინოდ შეიკცხვის შემდეგ. ხალხსაც კარგად მოეცქენენ; მაგრამ რაკი დამა დაიწყეს, დავიდარაბა ასტენეს და აფიცრებსაკი შეურაცხყოფდნენ, თოფ-იარაღი იქნა ხმარებული. და მით ჩამოგდებულნი მშვიდობიანად; სხვა უსიამოვნობა არა მომხდარა-ო.

მოსკოვი. გუშინ ძირულ დაიგვიანეს კურსისა და ყაზანის გზის მატარებლებმა ნამქერების გამო.

კიშინი. შაქრის ქარხნების პატრონთა წარმომადგენელი ვადაუწყებო-

ათ, რომ თუ მომეტებული შაქრის გავრცეის აღკრძალვამ საშლვარ ვარეთ არ გააიფუა შაქარი რუსეთში, მაშინ ჩვენ თითონ შემოვიტანთ შაქარს საშლვარ გავრცელებს და ისე ვეცდებით გავაიფუთოთ რომ შაქრის ფასმა მეტ ზომამდე აღარ აიწიოსო.

ეროშირისა და ხარკოვეში თოვლი მოვიდა.

ჩიპაზო. ხვალ კურთხევა დანიშნული გამოფენისა, მაგრამ დღეს კურთხევამდე დიდი პროცესია გამოართა დესწრო 40,000 კაცი. იყო გუბერნატორი შტატისა; საბუთო ქალაქისა, უცხოელებისა და პატრიოტების ასოციაციები. პროცესია გამოშლა 16 მილის მანძილზე.

საერთოერთო დაზღვევის საზოგადოება ჰირანაზულისა მბჰმისაზე

აუწყებს ენახებისა, ხეხილიანს ბაღებისა და სხ. პატრონთ, რომ, საზოგადოების წესების § 30 ძალით, ამ საზოგადოებასთან არსდება ცალკე განყოფილება საკუთრად ექსპეზისა, ჰაღებისა და სხ. დასუფუისათვის სუტუისსაგან. ამ განყოფილების მოქმედება დიწყება მხოლოდ მაშინ, როცა მსურველი დასუფუისა ექმნებინა იმდენი, რომ მათის დასაღვევის მამულების საზღაური 500,000 მან. იქნება.

სურვილი თვისი უნდა გამოუცხადონ საზოგადოების სააგენტოს დღის 9—12 საათამდე, ხოლო მერისა პირველ იანვრიდან დღის 9—3 საათამდე. (აბას-აბათის მოედანი, მელოქ-ნუხაროვის აფთაიქის გვერდზედ, საკუთარი სახლი). იქვე შეიძლება მიიღოს მსურველმა შემდეგი წიგნები:

Страхование отъ грабобити.
Краткій очеркъ развити я этой отрасли обезпечени я в Германши и России.
Сборникъ свѣдѣнн я для опредѣленн я убытковъ, причиняемыхъ культурнымъ растенн ямъ грабобити ямъ и др. атмосферическимъ влиянн ямъ, а также насѣкомымъ и болнзненн ямъ.
Составилъ В. А. Таргонскн я.

სააგენტო გამოეფ. ქ. თუთავეი.

1893 წლის 1 იანვრიდან არსდება ტფილისში

„უნივერსალი საბჰმბო“

დ. ქ. თუთავეისა
ბას-ბათის მოედანზედ, მელოქ-ნუხაროვის აფთაიქის გვერდზედ, დღის 9—3 საათამდე.

საქმე სააგენტოისი:
I რიგისა
დასუფუავა სიცოცხლისა ყოველ იმ წესით, რა წესითაც-კი შესაძლოა. დასუფუავა ცენტრალისაგან უმდრავს და მომდრავს ქისხას. დასუფუავა ჰირანაზულისა და ვენახებისა სუტუისსაგან.
გასუფუავა 5 $\frac{1}{2}$ -იან მომეტების ბილეთების I და II სესისა და სახელმწიფო სათავად-ზარ-რო მომეტებან ვირანობის ფურცელთა ფასის ნაწილ-ნაწილ გადახდით და ხელ-მოსაცემ პირობით.
დასუფუავა მომეტებან ბილეთებისა გამათილებლისაგან უზრუნველყოფისათვის, თითო ბილეთისა 60 კაპეიკად.

II რიგისა
შედეგმა ხარჭთ-აღრიცხეთა და ეგემებისა შენობათა ასაგემად. (სააგენტოს ძაყეს საკუთარი სურთ-იმოდელიარ-არხნიცქქქორი).

მსრულებმა ქალბე გარევე მცხარებთა ყველა საქმისა, რომელიც-კი შეეხება მოგრობისა და სხვა ყველა დაქმნებულეთა, აგრეთვე კომერციის და სხვა საქმისა.
სააკტო ტეპოთოლობს სთავდას და ქადაგდის მამულებისა დაგმარებას ტეპო-დასისა სთავდა-ზხაზურად დასუფუავითა ბასუფა და ბურთევე საკრედიტო საზოგადოებასა.

რუსეთის საჯაჭრო და საკამისიო ბანკი
(ძირს ფული 1.000,000 მან.)

ბეჭდურბეჭეტი, ნეეის პროსპექტი, 27
ისყილება 5 $\frac{1}{2}$ -იანი მომეტებანი ბილეთები I და II სესისა და გირანობის ფურცლები სახელმწიფო. სააღდ-მამულო ბანკისა ფასის ნაწილ-ნაწილ გადახდით.
ბეჭე უნდა ექმნას წინამდგენილად 10% იმისი, რაც ბილეთი ჰიორს ბირაგზედ (არა ნაკლებ 15 მან.). ყოველ თოჯ-და-თოჯ უნდა გადახდოლი იქმნას იმდენი, რამდენსაც თვით შეიღველი ისურვეს (არა ნაკლებ 5 მან.).
ქუხოზ-კა სრული საკუთრება მიყიდვლისა. ზეის წინამდგენის შემდეგ მოგებას შეადგენისა.
დასუფუავა ბილეთისა გამათილებლისაგან ჰიორს 60 კა.
აგენტო დ. ქ. თუთავეი
(20—4)